

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ,
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΔΙΚΤΥΩΝ

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων - ΕΣΠΑ
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. "Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα"

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΜΜΕ» (15-2-13)

- 1. Εμπορική επιχείρηση που έχει δραστηριότητα λιανικό εμπόριο, πριν την υποβολή της πρότασης θα αποκτήσει επιλέξιμο ΚΑΔ χονδρικού εμπορίου και θέλει να συμμετάσχει στο πρόγραμμα ενισχύοντας της δραστηριότητα του χονδρικού εμπορίου. Είναι επιλέξιμη; Αν ναι πώς γίνεται ο διαχωρισμός των επιλέξιμων δαπανών που αφορούν στο χονδρικό εμπόριο;**

Απάντηση: Για τη παραπάνω περίπτωση αλλά και γενικά για ανάλογες περιπτώσεις επιχειρήσεων που έχουν ή αποκτήσουν μεικτή δραστηριότητα (με επιλέξιμους και μη επιλέξιμους κωδικούς) θα πρέπει το σύνολο των δαπανών να αφορά αποκλειστικά και μόνο στις προτεινόμενες επιλέξιμες δραστηριότητες. Συνεπώς δαπάνες που δεν μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ή θα διαπιστωθεί είτε κατά την αξιολογική διαδικασία, είτε κατά τον έλεγχο της επένδυσης ότι εξυπηρετούν ή δύναται να εξυπηρετήσουν και μη επιλέξιμη δραστηριότητα θεωρούνται μη επιλέξιμες και περικόπτονται.

- 2. Στην κατηγορία δαπανών 1. Κτίρια, Εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος συμπεριλαμβάνεται η ανέγερση κτιρίων;**

Απάντηση: Στην κατηγορία δαπανών 1 συμπεριλαμβάνεται η ανέγερση / επέκταση κτιρίων, εφόσον πληρούνται οι όροι και προϋποθέσεις του οδηγού και οι προϋποθέσεις που τίθενται για την επιλεξιμότητα των δαπανών στο Παράρτημα VII.

- 3. Είναι επιλέξιμη η δαπάνη αγοράς και εγκατάστασης ψυκτικού θαλάμου σε φορτηγό στην κατηγορία Δαπάνης Μηχανήματα και Εξοπλισμός; Επισημαίνεται ότι η αγορά και εγκατάσταση του εξοπλισμού (ψυκτικός θάλαμος), γίνεται από ξεχωριστό προμηθευτή και δεν αποτελεί αγορά οχήματος που περιλαμβάνει ψυκτικό θάλαμο.**

Απάντηση: Ναι είναι επιλέξιμη δαπάνη η αγορά και η εγκατάσταση ψυκτικού θαλάμου σε όχημα στην κατηγορία Δαπάνης Μηχανήματα και Εξοπλισμός. Επισημαίνεται ότι το φορτηγό θα πρέπει να ανήκει στη κυριότητα της επιχείρησης και ο ψυκτικός θάλαμος να είναι καινούργιος και αμεταχειριστός

- 4. Τα τιμολόγια είναι επιλέξιμα μετά την ηλεκτρονική υποβολή της πρότασης. Τα δελτία αποστολής εάν είναι προγενέστερα είναι επιλέξιμα;**

Απάντηση: Η έκδοση οποιουδήποτε παραστατικού (π.χ. προκαταβολή, Δελτίο Αποστολής κλπ) πριν την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών καθιστά αυτόματα το συνδεδεμένο παραστατικό αγοράς μη επιλέξιμο και κατά συνέπεια και τη δαπάνη με την οποία συνδέεται, καθώς και το σύνολο του επιχειρηματικού σχεδίου, σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανονισμών.

5. Στις εμπορικές επιχειρήσεις και παροχής υπηρεσιών τι θεωρείται βασικός εξοπλισμός προκειμένου να εξαχθεί η βαθμολογία στο υποκριτήριο 1.2;

Απάντηση: Βασικός εξοπλισμός νοείται ο εξοπλισμός εκείνος ο οποίος είναι απαραίτητος για την άσκηση της εμπορικής δραστηριότητας (π.χ. ράφια, ηλεκτρονικός εξοπλισμός, μεταφορικά μέσα) ή την παροχή της υπηρεσίας (π.χ. εργαλεία, ηλεκτρονικός εξοπλισμός, μηχανήματα έργου).

6. Στις επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν διευθυντικό προσωπικό για τη βαθμολόγηση των κριτηρίων 1.3, 1.4 και 1.5 θα ληφθούν υπόψη τα στοιχεία των μετόχων –εταίρων- ιδιοκτητών;

Απάντηση: Σύμφωνα με το Παράρτημα XIII, όσον αφορά τα κριτήρια 1.3 και 1.4 βαθμολογείται το επίπεδο εκπαίδευσης και η εμπειρία αντίστοιχα του επικεφαλής διευθυντή ή αντίστοιχου στελέχους. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει διευθυντικό προσωπικό, θα ληφθούν υπόψη τα στοιχεία ενός από τους μετόχους – εταίρους ή του ιδιοκτήτη. Το κριτήριο 1.5 αναφέρεται στο σύνολο των εργαζομένων και των διευθυντικών στελεχών της επιχείρησης.

7. Στο υποκριτήριο 3.2, δύο από τα πέντε στοιχεία βαθμολογίας με συντελεστή 0,2 έκαστο αναφέρονται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις του τομέα της μεταποίησης (Απλή εγκατάσταση νέων πιο σύγχρονων μηχανημάτων και Αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας). Για τους λοιπούς κλάδους πως θα εξαχθεί η βαθμολογία σε αυτά; Θα πάρουν 0 ή επειδή δεν μπορούν να βαθμολογηθούν θα πάρουν το 0,2;

Απάντηση: Η έννοια των νέων πιο σύγχρονων μηχανημάτων δεν εξαντλείται στα καθαρά παραγωγικά μεταποιητικά μηχανήματα. Μπορεί π.χ. για μια επιχείρηση που δραστηριοποιείται στο εμπόριο να αναφέρεται στην εγκατάσταση ενός νέου σύγχρονου τηλεφωνικού κέντρου, λογισμικού κ.α.

8. Εξετάζεται το εκτός της επιχορήγησης σκέλος του χρηματοδοτικού σχήματος μιας επενδυτικής πρότασης;

Απάντηση: Το εκτός της επιχορήγησης σκέλος του χρηματοδοτικού σχήματος μιας επενδυτικής πρότασης, ήτοι η κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής, δεν εξετάζεται κατά την αξιολόγηση της πρότασης. Κατά τον έλεγχο και την πιστοποίηση των δαπανών αποδεικνύεται με την εξόφληση των σχετικών παραστατικών.

9. Επιχείρηση που λειτουργεί νόμιμα και με επιλέξιμο ΚΑΔ, μπορεί να πραγματοποιήσει δαπάνες σε δύο (2) διαφορετικούς χώρους υλοποίησης, οι οποίοι θα είναι νόμιμα δηλωμένοι στην επιχείρηση (π.χ. Έδρα, και υποκατάστημα);

Απάντηση: Ναι με την προϋπόθεση ότι οι διαφορετικοί τόποι υλοποίησης είναι εντός της ίδιας περιφέρειας και πληρούν το σύνολο των προϋποθέσεων – όρων του οδηγού.

10. Σύμφωνα με τις προϋποθέσεις συμμετοχής για τις υφιστάμενες επιχειρήσεις, αυτές πρέπει να διαθέτουν τον/τους δηλούμενο/ους Κ.Α.Δ. πριν την υποβολή της επενδυτικής πρότασης. Επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε μη επιλέξιμους Κ.Α.Δ. έχει δικαίωμα υποβολής αν κάνει προσθήκη επιλέξιμου Κ.Α.Δ. 01/02/2013; Σε ποια κατηγορία θα μπει; Στις υφιστάμενες ή στις νέες;

Απάντηση: Η επιχείρηση είναι επιλέξιμη, εφόσον διαθέτει τον επιλέξιμο ΚΑΔ πριν την υποβολή της πρότασης. Όσον αφορά την κατηγορία στην οποία εντάσσεται, σύμφωνα με τον οδηγό εφαρμογής υφιστάμενες είναι οι επιχειρήσεις που μέχρι τις 31.12.2011, έχουν δύο ή περισσότερες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις τουλάχιστον δωδεκάμηνης διάρκειας. Άρα αν μέχρι τις 31/12/2011 η επιχείρηση έχει δύο ή περισσότερες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις τουλάχιστον δωδεκάμηνης διάρκειας (ανεξαρτήτως ΚΑΔ), τότε θα υποβάλει ως υφισταμένη (κατηγορία 1). Εάν δεν πληρείται αυτό το κριτήριο τότε θα υποβάλει στην κατηγορία των νέων - υπό σύσταση επιχειρήσεων.

11. Η ύπαρξη άδειας καταλληλότητας και σήμα λειτουργίας ΕΟΤ (ξενοδοχεία) απαιτείται και για τις υπό σύσταση εταιρείες, ή δεν εξετάζεται στην υποβολή αίτησης;

Απάντηση: Κατά την υποβολή της πρότασης δεν απαιτείται η ύπαρξη άδειας καταλληλότητας και σήμα λειτουργίας ΕΟΤ για τις υπό σύσταση εταιρείες. Στον φάκελο υποβολής θα πρέπει να συμπεριληφθεί η Υπεύθυνη Δήλωση των 21 σημείων, ένα εκ των οποίων δεσμεύει τον φορέα ότι η επιχείρηση θα λειτουργεί νόμιμα. Σύμφωνα με το Κεφ. 14 του Οδηγού και το Παράρτημα XVI, κατά την ολοκλήρωση απαιτείται η υποβολή της άδειας λειτουργίας εν ισχύ ή απαλλαγής όπου απαιτείται που να περιλαμβάνει τον εξοπλισμό που προμηθεύτηκε η επιχείρηση στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου της. Σε περίπτωση που κατά την ολοκλήρωση του έργου δεν είναι διαθέσιμη η εν ισχύ άδεια λειτουργίας, θα πρέπει κατ' ελάχιστον να προσκομισθεί η υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδοσης / ανανέωσης αυτής. Η νέα ή ανανεωμένη άδεια είναι υποχρεωτικό να προσκομισθεί στον ΕΦΕΠΑΕ το αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την ολοκλήρωση του έργου..

12. Επιχείρηση που διαθέτει δύο επιλέξιμους ΚΑΔ (κύρια δραστηριότητα και δευτερεύουσα) σε διαφορετικές θεματικές ενότητες, σύμφωνα με τον οδηγό πρέπει να επιλέξει ένα ΚΑΔ για να υποβάλλει αίτηση ή μπορεί να υποβάλει και για τους δύο ΚΑΔ;

Απάντηση: Σύμφωνα με τον Οδηγό το επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά σε μία θεματική ενότητα. Άρα η επιχείρηση θα πρέπει να επιλέξει ΚΑΔ για την υποβολή της πρότασης. Σε περίπτωση πρόθεσης ενίσχυσης δύο ή περισσότερων ΚΑΔ, όλοι οι δηλούμενοι προς ενίσχυση ΚΑΔ πρέπει να ανήκουν στην ίδια Θεματική Ενότητα.

13. Τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές παραγωγές προβολής (spot) είναι επιλέξιμες στις δαπάνες προβολής;

Απάντηση: Σύμφωνα με το Παράρτημα VII του Οδηγού δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη το κόστος για τη χρήση Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας

14. Τα μηχανήματα έργου είναι επιλέξιμα; Αν ναι λογίζονται ως εξοπλισμός ή ως μεταφορικά μέσα;

Απάντηση: Ναι είναι επιλέξιμα εφόσον απαιτούνται και εξυπηρετούν τη δραστηριότητα της επιχείρησης, για την οποία έχει υποβάλει πρόταση. Περιλαμβάνονται στην κατηγορία «Μηχανήματα - Εξοπλισμός παραγωγής - Λοιπός Εξοπλισμός».

15. Τα φορολογικά έντυπα Ε1, Ε3, Ε7 κ.λ.π. που ζητούνται ως δικαιολογητικά υποβολής θα πρέπει να είναι ακριβή αντίγραφα των θεωρημένων στην αρμόδια ΔΟΥ; Αυτά που έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά είναι αποδεκτά;

Απάντηση: Όλα τα φορολογικά έντυπα που προσκομίζονται θα πρέπει να αποδεικνύεται τεκμηριωμένα ότι είναι αυτά που έχουν υποβληθεί στην αρμόδια ΔΟΥ.

- Σε περίπτωση που έχουν υποβληθεί στην αρμόδια ΔΟΥ σε έντυπη μορφή θα πρέπει να υποβληθεί αντίγραφο το οποίο να φέρει το όνομα και την υπογραφή του παραλαβόντα υπαλλήλου της ΔΟΥ.
- Σε περίπτωση που η υποβολή των ανωτέρω εντύπων έχει γίνει ηλεκτρονικά θα πρέπει να υποβληθεί η αντίστοιχη ηλεκτρονικά υποβληθείσα δήλωση μαζί με το αποδεικτικό επιτυχούς καταχώρησης.
- Σε περίπτωση που η υποβολή στην αρμόδια ΔΟΥ έγινε σε έντυπη μορφή αλλά όταν παρελήφθησαν τα έντυπα αυτά δεν υπογράφηκε η παραλαβή τους από τον αρμόδιο υπάλληλο, θα πρέπει να υποβληθεί ως δικαιολογητικό το αντίγραφο των εντύπων που υποβλήθηκαν στην ΔΟΥ καθώς και αντίγραφο του εκκαθαριστικού.
- Σε περίπτωση που η υποβολή των φορολογικών εντύπων στην αρμόδια ΔΟΥ έγινε μέσω λογιστή και τα φορολογικά έντυπα δεν έχουν αντίστοιχη υπογραφή παραλαβής θα πρέπει να υποβληθεί μαζί με το αντίγραφο αυτών και αντίγραφο της λίστας που κατέθεσε ο λογιστής στην αρμόδια ΔΟΥ η οποία να φέρει το όνομα και την υπογραφή του παραλαβόντα υπαλλήλου της ΔΟΥ ή αντίγραφο του εκκαθαριστικού.

16. Στο παράρτημα II Επιλέξιμοι ΚΑΔ, τι σημαίνει η κωδικοποίηση Α, Β και Γ στον πίνακα ανά Περιφέρεια

Απάντηση: Τα Στοιχεία Α, Β και Γ, που υπάρχουν στο Παράρτημα II με τους ΚΑΔ κάτω από τις Περιφέρειες, αναφέρονται στο υποκριτήριο 3.4 της Περιφερειακότητας δηλαδή της Συνάφειας του κάθε ΚΑΔ με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της εκάστοτε Περιφέρειας.

Ανάλογα με τη συνάφεια ΚΑΔ με τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της περιφέρειας η βαθμολογία καθορίζεται ως εξής:

ΚΑΔ περιφερειακής προτεραιότητας Α, βαθμός = 1

ΚΑΔ περιφερειακής προτεραιότητας Β, βαθμός = 0,8

ΚΑΔ περιφερειακής προτεραιότητας Γ, βαθμός = 0,2

Σημειώνεται ότι η συνάφεια των ΚΑΔ με τις Αναπτυξιακές Προτεραιότητες των Περιφερειών τέθηκε από την κάθε Περιφέρεια.

17. Μπορεί να υποβληθεί επενδυτικό σχέδιο από υφιστάμενη επιχείρηση σε δύο διαφορετικούς επιλέξιμους ΚΑΔ της ίδιας Θεματικής Ενότητας; Εάν ναι μπορεί να συμπεριλάβει δαπάνες και για τους δύο ΚΑΔ;

Απάντηση: Σύμφωνα με τον οδηγό, μπορεί να υποβληθεί επενδυτική πρόταση σε ένα ή περισσότερους επιλέξιμους ΚΑΔ της ίδιας Θεματικής Ενότητας. Το επενδυτικό σχέδιο μπορεί να περιλαμβάνει δαπάνες για όλους τους προς ενίσχυση επιλέξιμους ΚΑΔ.

18. Εταιρεία ΑΕ παροχής υπηρεσιών έχει μια χρήση από 7/2/11 μέχρι 31/12/11 και μια από 1/1/12 μέχρι 31/12/12. Μπορεί να λάβει μέρος;

Απάντηση: Σύμφωνα με τον Οδηγό υφιστάμενες είναι οι επιχειρήσεις που μέχρι τις 31.12.2011, έχουν δύο ή περισσότερες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις τουλάχιστον δωδεκάμηνης διάρκειας. Συνεπώς η παραπάνω επιχείρηση μπορεί να υποβάλει πρόταση στην κατηγορία των νέων επιχειρήσεων.

19. Είναι επιλέξιμη η αντικατάσταση ή αγορά επαγγελματικών αυτοκινήτων και σε ποιες Θεματικές Ενότητες;

Απάντηση: Στο Παράρτημα VII περιγράφονται αναλυτικά οι επιλέξιμες δαπάνες ανά θεματική ενότητα του προγράμματος. Τα μεταφορικά μέσα είναι κατηγορία επιλέξιμων δαπανών και στις τρεις θεματικές ενότητες. Πρόκειται για προμήθεια μεταφορικών μέσων επαγγελματικής χρήσης, σχετικής με τη δραστηριότητα της επιχείρησης, τα οποία θα πρέπει να είναι καινούργια και αμεταχειρίστα.

20. Είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν στην αύξηση κλινών στα τουριστικά καταλύματα;

Απάντηση: Είναι επιλέξιμες αρκεί να προσκομιστεί, μεταξύ άλλων, κατά τον τελικό έλεγχο ανανεωμένο Σήμα Λειτουργίας ΕΟΤ. Ειδικότερα στις περιοχές ΟΠΑΑΧ οι επενδύσεις στον τουρισμό για ίδρυση και εκσυγχρονισμό με αύξηση δυναμικότητας (με προσθήκη καθ' ύψος και κατ' επέκταση) χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΕΓΤΑΑ και μέχρι ύψους συνολικού προϋπολογισμού 600.000€.

21. Ποια είναι η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών;

Απάντηση: Με βάση τις διατάξεις του Κεφ. 10 του Οδηγού διευκρινίζεται ότι: Για τις περιφέρειες Ανατολική Μακεδονία - Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Θεσσαλία, Ήπειρος, Ιόνιοι Νήσοι, Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο και Κρήτη, όπου οι ενισχύσεις θα διατεθούν στο πλαίσιο του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού, η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας Δαπανών είναι η ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής στο Πρόγραμμα.

Για τις Περιφέρειες Αττική, Στερεά Ελλάδα, Αττική και Νότιο Αιγαίο, όπου οι ενισχύσεις θα διατεθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού de minimis, η ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας Δαπανών είναι η ημερομηνία Προκήρυξης του προγράμματος (11/01/2013).

Για τις λειτουργικές δαπάνες, οι οποίες θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού, ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας ορίζεται η ημερομηνία η υποβολής της επενδυτικής πρότασης, για όλες τις περιφέρειες της χώρας.

22. Στην κατηγορία δαπανών 1. Κτίρια, Εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος, σε όλες τις θεματικές ενότητες, συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες αποπεράτωσης κτιρίων;

Απάντηση: Οι δαπάνες αποπεράτωσης περιλαμβάνονται στην κατηγορία δαπανών 1 «Κτίρια, Εγκαταστάσεις και Περιβάλλον Χώρος», σε όλες τις θεματικές ενότητες, με την προϋπόθεση τήρησης των λοιπών όρων του Προγράμματος.

23. Στη σελ. 14 του οδηγού του προγράμματος (νέες επιχειρήσεις) αναφέρεται ότι απαιτείται αίτηση έκδοσης άδειας λειτουργίας, ενώ δεν συμπεριλαμβάνεται στο παράρτημα με τα δικαιολογητικά. Τι ισχύει;

Απάντηση: Σύμφωνα με τον Οδηγό (Κεφ. 6.3, σελ.14) η επιχείρηση θα πρέπει να έχει την κατά περίπτωση εν ισχύ άδεια λειτουργίας ή την υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδοσης/ανανέωσης αυτής ή πιστοποιητικό από το αρμόδιο Επιμελητήριο σε περίπτωση που βάσει νόμου δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας. Συνεπώς μπορεί κατά την υποβολή να προσκομισθεί αίτηση έκδοσης άδειας λειτουργίας. Επίσης στο Κεφ 14 του Οδηγού, σελ. 22, ορίζεται ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι, μεταξύ των άλλων ύπαρξη άδειας λειτουργίας εν ισχύ ή απαλλαγής όπου απαιτείται που να περιλαμβάνει τον εξοπλισμό που προμηθεύτηκε η επιχείρηση στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου της. Σε περίπτωση που κατά την ολοκλήρωση του έργου δεν είναι διαθέσιμη η εν ισχύ άδεια λειτουργίας, θα πρέπει κατ' ελάχιστον να προσκομισθεί η υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση. Η νέα ή ανανεωμένη άδεια είναι υποχρεωτικό να

προσκομισθεί στον ΕΦΕΠΑΕ το αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την ολοκλήρωση του έργου.

24. Σε ξενοδοχείο με άδεια καφέ-μπαρ-πρωινού που είναι ενιαίος χώρος θα είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για την ανακαίνιση του χώρου πρωινού που είναι υποχρεωτικός με βάση την άδεια του ΕΟΤ ως ξενοδοχείο ή θα εξαιρεθούν επειδή στον ίδιο χώρο υπάρχει και άδεια καφέ που δεν είναι επιλέξιμη δραστηριότητα από το πρόγραμμα;

Προτεινόμενη απάντηση: Θα είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν αποκλειστικά και μόνο στην παροχή πρωινού στους πελάτες του ξενοδοχείου. Δαπάνες που δεν μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ή θα διαπιστωθεί είτε κατά την αξιολογική διαδικασία, είτε κατά τον έλεγχο της επένδυσης ότι εξυπηρετούν ή δύναται να εξυπηρετήσουν και μη επιλέξιμη δραστηριότητα θεωρούνται μη επιλέξιμες και περικόπτονται.

25. Υφιστάμενη επιχείρηση, με δραστηριότητα στον κλάδο του Εμπορίου ή της Παροχής Υπηρεσιών η οποία λειτουργεί νόμιμα, αλλά θα θελήσει να ξεκινήσει μεταποιητική δραστηριότητα και προσθέσει ανάλογο ΚΑΔ πριν την υποβολή της πρότασης, θα πρέπει να κατέχει την άδεια λειτουργίας μεταποιητικής μονάδας πριν την υποβολή της πρότασης ή μπορεί να την προσκομίσει αργότερα;

Απάντηση: Σύμφωνα με το Κεφ. 14 του Οδηγού και το Παράρτημα XVI, κατά τον έλεγχο ολοκλήρωσης της επένδυσης απαιτείται η υποβολή της άδειας λειτουργίας εν ισχύ, ή απαλλαγής όπου απαιτείται, που να περιλαμβάνει τον εξοπλισμό που προμηθεύτηκε η επιχείρηση στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου της. Σε περίπτωση που κατά την ολοκλήρωση του έργου δεν είναι διαθέσιμη η εν ισχύ άδεια λειτουργίας, θα πρέπει κατ' ελάχιστον να προσκομισθεί η υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδοσης / ανανέωσης αυτής. Η νέα ή ανανεωμένη άδεια είναι υποχρεωτικό να προσκομισθεί στον ΕΦΕΠΑΕ το αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την ολοκλήρωση του έργου.

26. Επιχείρηση με αντικείμενο ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ η οποία λειτουργεί νόμιμα με άδεια λειτουργίας εστιατορίου, η οποία θέλει να επεκταθεί και να προσθέσει πριν την υποβολή της πρότασης τον ΚΑΔ 56.21 «Δραστηριότητες υπηρεσιών τροφοδοσίας για εκδηλώσεις», μπορεί να επιδοτηθεί:

α) για δαπάνες προμήθειας μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού κουζίνας για την προετοιμασία των γευμάτων για την τροφοδοσία;
β) για δαπάνες εξοπλισμού και σκεύη εστίασης (τραπέζια, καρέκλες, μαχαιροπήρουνα, ποτήρια, πιάτα, τραπεζομάντιλα, κλπ) για την εξυπηρέτηση των εκδηλώσεων;
γ) καθώς ενδέχεται κάποιες εκδηλώσεις να πραγματοποιηθούν στον χώρο της επιχείρησης μπορεί να πραγματοποιήσει κάποιες δαπάνες για την διαμόρφωση/αναβάθμιση του χώρου της;
Θα πρέπει να έχει εκδώσει σχετική άδεια για «Δραστηριότητες υπηρεσιών τροφοδοσίας για εκδηλώσεις» πριν την υποβολή της πρότασης ή μπορεί να την προσκομίσει αργότερα;

Απάντηση: Μπορεί να επιδοτηθεί για δαπάνες προμήθειας μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού κουζίνας για την προετοιμασία των γευμάτων για την τροφοδοσία καθώς και για δαπάνες εξοπλισμού και σκεύη εστίασης (τραπέζια, καρέκλες, μαχαιροπήρουνα, ποτήρια, πιάτα, τραπεζομάντιλα, κλπ) εφόσον μπορεί να τεκμηριωθεί ότι αυτά εξυπηρετούν αποκλειστικά και μόνο τη δραστηριότητα των υπηρεσιών τροφοδοσίας για εκδηλώσεις. Δεν μπορεί όμως να επιδοτηθεί για δαπάνες που αφορούν στη διαμόρφωση/αναβάθμιση του χώρου του εστιατορίου.

Σε ό,τι αφορά την αδειοδότηση της νέας δραστηριότητας, ισχύουν τα αναφερόμενα στην παραπάνω ερώτηση 5.

27. Για μεταποιητικές επιχειρήσεις είναι επιλέξιμη ενέργεια η δημιουργία ή / και ο εκσυγχρονισμός σημείων πώλησης; Π.χ. τα αρτοποιεία / ζαχαροπλαστεία διαθέτουν εργαστήριο παραγωγής προϊόντων και πρατήρια πώλησης, μέσω των οποίων πραγματοποιούν πωλήσεις λιανικής τόσο δικών τους προϊόντων (λογιστικά φαίνεται ως λιανική πώληση προϊόντων), όσο και λοιπών ειδών, δηλαδή προϊόντων τρίτων (λογιστικά φαίνεται ως λιανική πώληση εμπορευμάτων). Σε αυτή την περίπτωση μπορούν να επιχορηγηθούν για κτιριακές εργασίες και εξοπλισμό πρατηρίου, είτε πρόκειται για υφιστάμενα πρατήρια είτε πρόκειται για τη δημιουργία νέων;

Απάντηση: Είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν στη διάθεση των παραγόμενων προϊόντων της επιχείρησης (συμπεριλαμβανομένων και των κτιριακών δαπανών των χώρων διάθεσης) και μόνο. Δαπάνες που δεν μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ή θα διαπιστωθεί είτε κατά την αξιολογική διαδικασία, είτε κατά τον έλεγχο της επένδυσης ότι εξυπηρετούν ή δύναται να εξυπηρετήσουν και μη επιλέξιμη δραστηριότητα θεωρούνται μη επιλέξιμες και περικόπτονται.

28. Μπορεί να υποβληθεί επενδυτικό σχέδιο για τον ΚΑΔ δευτερεύουσας δραστηριότητας μιας επιχείρησης;

Προτεινόμενη απάντηση: Μπορεί να υποβληθεί επενδυτικό σχέδιο για ΚΑΔ δευτερεύουσας δραστηριότητας δεδομένου ότι ο οδηγός δεν ορίζει υποβολή πρότασης για ΚΑΔ κύριας δραστηριότητας και δεν συσχετίζει την υποβολή με τον κύκλο εργασιών του επιλέξιμου ΚΑΔ.

29. Είναι επιλέξιμη η αγορά φωτοβολταϊκών πλαισίων και λοιπού σχετικού εξοπλισμού για επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ΚΑΔ 35.11.10.09 «Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα»;

Απάντηση: Επιχειρήσεις με δραστηριότητα παραγωγού ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν να επιχορηγηθούν για όλες τις δαπάνες όπως αυτές περιγράφονται στο σχετικό Παράρτημα VII του Οδηγού.

Οι δαπάνες προμήθειας και εγκατάστασης φωτοβολταϊκών είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο της κατηγορίας δαπανών 4, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του Παραρτήματος VII του Οδηγού.

30. Στα απαραίτητα δικαιολογητικά δεν ζητείται τίτλος κτήσης ακινήτου ή μισθωτήριο συμβόλαιο του ακινήτου όπου θα γίνει η επένδυση; Πρέπει να προσκομιστεί;

Απάντηση: Στο Παράρτημα VII- «Επιλέξιμες Δαπάνες», στο μέρος «B» αναφέρεται ότι οι δαπάνες για κτιριακά είναι επιλέξιμες μόνο εφόσον υπάρχει ιδιοκτησία, παραχώρηση χρήσης, ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον οχτώ ετών. Στην Υπεύθυνη Δήλωση (Παράρτημα XII) αναφέρεται ότι «η επιχείρηση θα προσκομίσει, προκειμένου να ληφθεί οποιοδήποτε μέρος της επιχορήγησης, (ενδιάμεση καταβολή, προκαταβολή επιχορήγησης, τελική καταβολή), παραχώρηση χρήσης ή μισθωτήριο συμβόλαιο ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα ισχύος τουλάχιστον οκτώ (8) ετών από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης της επένδυσης, ενώ σε περίπτωση ανέγερσης κτιρίου η διάρκεια των ως άνω θα

είναι τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης. (ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΠΡΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥΣ: ΤΟ ΕΝ ΛΟΓΩ ΣΗΜΕΙΟ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΦΘΕΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΔΗΛΩΣΗ ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΤΟ ΑΚΙΝΗΤΟ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΔΕΝ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΧΡΗΣΗΣ Ή ΜΙΣΘΩΤΗΡΙΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ Ή ΝΟΜΙΜΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΠΙΚΑΡΠΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΣΥΝΑΦΘΕΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ)» Εφόσον υπάρχουν τα σχετικά αποδεικτικά για το ιδιοκτησιακό καθεστώς του ακινήτου μπορεί να συμπεριληφθούν στον φάκελο. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να προσκομισθούν κατά την πρώτη εκταμίευση.

31. Στο λειτουργικό κόστος της επιχείρησης συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες οι οποίες αφορούν το προσωπικό;

Απάντηση: Σύμφωνα με το Παράρτημα VII του Οδηγού οι λειτουργικές δαπάνες (επιλέξιμες μόνο για τις νέες και υπό σύσταση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις) αφορούν σε

- Ενοίκια. Περιλαμβάνει το κόστος ενοικίων του τόπου υλοποίησης του σχεδίου.
- Δαπάνες Ηλεκτρισμού, Ύδρευσης, Θέρμανσης, Σταθερής τηλεφωνίας, Κινητής τηλεφωνίας, Διαδικτύου
Σημείωση: οι λογαριασμοί θα πρέπει να εκδίδονται στην επωνυμία της επιχείρησης.
- Δαπάνες Ίδρυσης της επιχείρησης. Περιλαμβάνει δαπάνες και παραστατικά στην επωνυμία της επιχείρησης για αμοιβές για νομικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διοικητικής υποστήριξης και παροχής συμβουλών που έχουν άμεση σχέση με τη δημιουργία της επιχείρησης
- Δαπάνες παροχής υπηρεσιών. Περιλαμβάνει δαπάνες νομικής, λογιστικής και τεχνικής υποστήριξης, μελέτες πυροπροστασίας και περιβαλλοντικών επιπτώσεων κ.λ.π. μελετών για την απόκτηση άδειας λειτουργίας ή νόμιμου απαλλακτικού από αυτήν καθώς και οι μελέτες επαγγελματικού κινδύνου.

Οι δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού που απασχολείται με σχέση εξαρτημένης εργασίας δεν είναι επιλέξιμες.

32. Επιχείρηση ταχυμεταφορών μπορεί να επιχορηγηθεί για την αγορά δίκυκλου;

Απάντηση: Στο πρόγραμμα επιχορηγούνται μεταφορικά μέσα, ανάλογα με τη δραστηριότητα της επιχείρησης, εφόσον είναι αποκλειστικά επαγγελματικής χρήσης. Στο Παράρτημα XV στα παραδοτέα για τις Δαπάνες Μεταφορικών Μέσων περιλαμβάνεται Αντίγραφο άδειας πρώτης κυκλοφορίας με τις απαιτούμενες σφραγίδες και θεωρήσεις όπου να τεκμαίρεται η επαγγελματική χρήση του μεταφορικού μέσου.

33. Μία επιχείρηση που σκοπεύει να υποβάλλει πρόταση και δεν διαθέτει καμία υποδομή ΑμΕΑ, θα πρέπει να συμπεριλάβει στις δαπάνες της τουλάχιστον μία δαπάνη για δημιουργία υποδομής ΑμΕΑ (π.χ. ράμπα ή web site με προδιαγραφές Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.0 σε επίπεδο AA);

Απάντηση: Σύμφωνα με τον Οδηγό στις προϋποθέσεις συμμετοχής (Κεφ. 6.3) αναφέρεται ότι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διαθέτουν ή να δεσμευθούν ότι θα μεριμνήσουν για τις κατάλληλες υποδομές με σκοπό την ελαχιστοποίηση των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία, όπου αυτό είναι απαραίτητο και αναγκαίο. Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές όσο και οι ηλεκτρονικές εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ.

ιστοσελίδες και λοιπές ηλεκτρονικές εφαρμογές όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης ή/και εξυπηρέτησης κ.λ.π.). Συνεπώς η επιχείρηση θα πρέπει να συμπεριλάβει στο επενδυτικό της σχέδιο ή να δημιουργήσει με ίδια κεφάλαια τις απαιτούμενες υποδομές.

34.Μεταβίβαση ατομικής επιχείρησης δυνάμει κληρονομικής διαδοχής πριν την υποβολή της πρότασης θεωρείται νέα επιχείρηση ή συνέχεια υφιστάμενης;

Απάντηση: Εάν ατομική επιχείρηση, μεταβιβαστεί σε άλλο πρόσωπο δυνάμει κληρονομικής διαδοχής, πρόκειται για ειδική διαδοχή, και, καταρχήν, δεν συνιστάται νέα επιχείρηση, παρά μόνον συνέχιση της παλαιάς. Απαιτείται η προσκόμιση των απαραίτητων στοιχείων εκ των οποίων θα τεκμηριώνεται η κληρονομική διαδοχή.

35.Μεταβίβαση ατομικής επιχείρησης δυνάμει κληρονομικής διαδοχής πριν την υποβολή της πρότασης θεωρείται νέα επιχείρηση ή συνέχεια υφιστάμενης;

Απάντηση: Εάν ατομική επιχείρηση, μεταβιβαστεί σε άλλο πρόσωπο δυνάμει κληρονομικής διαδοχής, πρόκειται για ειδική διαδοχή, και, καταρχήν, δεν συνιστάται νέα επιχείρηση, παρά μόνον συνέχιση της παλαιάς. Απαιτείται η προσκόμιση των απαραίτητων στοιχείων εκ των οποίων θα τεκμηριώνεται η κληρονομική διαδοχή.

36.Κοινωνία Αστικού Δικαίου που μετατρέπεται σε ΟΕ πριν την υποβολή της πρότασης θεωρείται νέα επιχείρηση ή συνέχεια υφιστάμενης;

Απάντηση: Εάν κοινωνία δικαίου, η οποία, καταρχήν, δεν έχει νομική μορφή, μετατραπεί, εν τοις πράγμασιν, σε ΟΕ ή άλλο επιλέξιμο τύπο επιχείρησης, τότε, τυπικά υπάρχει εξ' αρχής σύσταση νέας (εταιρικής) μορφής. Ως εκ τούτου, αυτή θεωρείται ως νέα επιχείρηση.

37.Αν μια επιχείρηση, μετά την έγκριση και πριν την ολοκλήρωση του προγράμματος, μπει υπό την ομπρέλα κάποιου franchising θα είναι επιλέξιμη;

Απάντηση: Σύμφωνα με τον Οδηγό του Προγράμματος, επιχειρήσεις οι οποίες λειτουργούν με το σύστημα της δικαιόχρησης, είτε κατά την υποβολή είτε κατά την ολοκλήρωση του έργου δεν μπορούν να επιδοτηθούν στα πλαίσια του παρόντος Προγράμματος.

38.Αν μια εταιρία παρέχει το δικαίωμα δικαιόχρησης για εμπορικό σήμα σε άλλες εταιρίες (π.χ. φούρνους) και θέλει η ίδια να ανοίξει νέο κατάστημα (ενώ είναι κάτοχος εμπορικού σήματος) είναι επιλέξιμο το νέο αυτό κατάστημα?

Απάντηση: Όχι διότι σύμφωνα με τον Οδηγό του Προγράμματος αποκλείονται εξ ολοκλήρου οι επιχειρήσεις που λειτουργούν με το σύστημα της δικαιόχρησης και στην περίπτωση που το παρέχουν οι ίδιες.

39.Μια μεταποιητική εταιρία με σύμβαση αποκλειστικής προμήθειας πρώτων υλών και μηχανημάτων είναι επιλέξιμη;

Απάντηση: Είναι επιλέξιμη υπό τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις του Οδηγού του Προγράμματος για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις καθώς και για το franchising.

Σε κάθε περίπτωση η σύμβαση αποκλειστικής προμήθειας πρώτων υλών και μηχανημάτων (και κάθε άλλη σύμβαση μεταξύ των δύο) θα πρέπει να προσκομισθεί κατά την αξιολογική διαδικασία προκειμένου να διερευνηθούν τα ανωτέρω.

40.Διευκρινίσεις σχετικά με τις επενδύσεις από γεωργούς (Παράρτημα ΙΙΙ Ενότητα Α)

- Οι απαιτήσεις για τις επενδύσεις από γεωργούς αφορούν μόνο τις πολύ μικρές, κατά τον Ορισμό ΜΜΕ (Παράρτημα ΙV), επιχειρήσεις.
- Επενδυτικές προτάσεις των Θεματικών Ενοτήτων «Μεταποίηση» και «Εμπόριο & Υπηρεσίες» δύναται να επιχορηγηθούν μόνο εφόσον ο συνολικός Π/Υ αλλά και το τελικά πιστοποιημένο συνολικό κόστος ολοκλήρωσης αυτών υπερβαίνει τις 300.000,00 €.
- Επενδυτικές προτάσεις της Θεματικής Ενότητας «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ» δύναται να επιχορηγηθούν μόνο εφόσον ο συνολικός Π/Υ αλλά και το τελικά πιστοποιημένο συνολικό κόστος ολοκλήρωσης αυτών υπερβαίνει τις 600.000,00 €.

41.Διευκρινίσεις σχετικά με τις επενδύσεις σε περιοχές ΟΠΑΑΧ (Παράρτημα ΙΙΙ Ενότητα Β)

- Οι απαιτήσεις περί περιοχών ΟΠΑΑΧ αφορούν μόνο τις πολύ μικρές, κατά τον Ορισμό ΜΜΕ (Παράρτημα ΙV), επιχειρήσεις.
- Επενδυτικές προτάσεις των Θεματικών Ενοτήτων «Μεταποίηση» και «Εμπόριο & Υπηρεσίες» στους κλάδους που καταγράφονται στο Παράρτημα ΙΙΙ, Ενότητα Β (οριζόμενα περί Κλαδικού Κριτηρίου) και για τις περιοχές ΟΠΑΑΧ δύναται να επιχορηγηθούν μόνο εφόσον ο συνολικός Π/Υ αλλά και το τελικά πιστοποιημένο συνολικό κόστος ολοκλήρωσης αυτών υπερβαίνει τις 300.000,00 €.
- Επενδυτικές προτάσεις υφιστάμενων και νέων επιχειρήσεων της Θεματικής Ενότητας «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ» δύναται να επιχορηγηθούν ανεξαρτήτως απαιτήσεων Π/Υ ειδικά για τις περιοχές ΟΠΑΑΧ εφόσον αφορούν σε εκσυγχρονισμό χωρίς αύξηση δυναμικότητας (με προσθήκη καθ' ύψος και κατ' επέκταση). Σε περιπτώσεις αύξησης δυναμικότητας κατά τα ανωτέρω, απαιτείται ο συνολικός Π/Υ αλλά και το τελικά πιστοποιημένο συνολικό κόστος ολοκλήρωσης αυτών να υπερβαίνει τις 600.000,00 €.
- Επενδυτικές προτάσεις υπό σύσταση επιχειρήσεων της Θεματικής Ενότητας «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ» σε περιοχές ΟΠΑΑΧ δύναται να επιχορηγηθούν μόνο εφόσον ο συνολικός Π/Υ αλλά και το τελικά πιστοποιημένο συνολικό κόστος ολοκλήρωσης αυτών υπερβαίνει τις 600.000,00 €.

42.Αγρότης, ο οποίος θα διακόψει την αγροτική δραστηριότητα μπορεί να υποβάλει πρόταση στο Πρόγραμμα;

Απάντηση: Γίνεται αποδεκτή η υποβολή πρότασης, εφόσον αποδεδειγμένα και εν τοις πράγμασι δεν ασκείται αγροτική δραστηριότητα.

43.Ένας ιδιοκτήτης επιχείρησης Ενοικιαζόμενων Δωματίων είναι ασφαλισμένος στον ΟΓΑ, διότι βάσει Νόμου, όσοι έχουν από κάποιο αριθμό και κάτω, ενοικιαζόμενων δωματίων μπορούν να επιλέξουν τον ΟΓΑ σαν ασφαλιστικό Φορέα. Μπορεί μέχρι την υποβολή της επενδυτικής πρότασης να κάνει αλλαγή στο ασφαλιστικό του Φορέα (αν του επιτρέπει ο νόμος);

Απάντηση: Μπορεί να υποβάλει πρόταση, εφόσον κατά την υποβολή δεν είναι ασφαλισμένος του ΟΓΑ και δεν διαθέτει την ιδιότητα του αγρότη.

Σημείωση: Οι παρούσες απαντήσεις συνιστούν απλές διευκρινίσεις και δεν συνιστούν τροποποίηση των όρων και προϋποθέσεων της Προκήρυξης, του Οδηγού της παρούσας Δράσης και των Παραρτημάτων τούτων.